

ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

ՊԱՌԻԿԱՐԻԱ

Տարեկան 12 Ձր.
Վեցամսեայ 6 Ձր.

ԱՐՏՆԱՆԱԶԱՆ

Երկու քիչ մեկ ճարտով

Տարեկան 14 Ձր.
Վեցամսեայ 7 Ձր.

ԱՄԵՐԻԿԱ

Տարեկան 2 60 Տօլ.
Վեցամսեայ 1.50 Տօլ.

ԿԱՆԻՍԻԿ

ԵԱՆՈՒԾՄԱՆ ՏՈՂԸ

20 ՍԵՂ.

rev. Père G. Kalemkérian Michitaris
tengasce № 4
Vienne

ՀԱՍՑԷ

du Journa

« r a v o u n k »

Varna

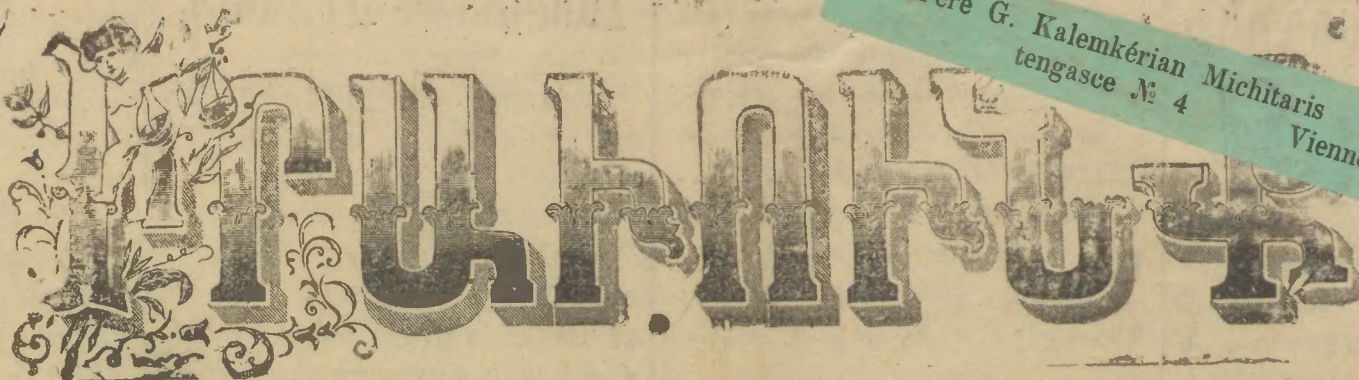
Гаджция на

Вѣстникъ

«Нравуникъ»

Варна

Գրութիւնք եւ տպոյնք

ԼՐԱԳԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱՆԻՈՒ ԶՈՐԵՔՇԱԹԻ ԵՒ ՇԱՐԱԹ ՕՐԵՐԸ

ԿԻՐԱԿԻԱՆ ԵՒ ՓԵՐՐԵՐԸ

Ձեք ծափեր սա Եւրոպայի զիրար զգաճողութիւնը որ անտարբերաց ուժգնութեամբ մը պայթեցաւ ըս. պանիայ մէջ անխնայական ֆէրէ-րի մը զնդակահարութեամբ, պատիժ մը որ զարձադրութեան մէջ եղող օրէնքի մը զրամագրութեան հա մեծայնեցուցեալ է. որչափ որ ալ անալիզար եղած ըլլար այդ օրէնքը, բայց օրէնք էր:

Հապա ինչ ըսել այդ միեւնոյն Եւրոպայի որ դատապարտելի եւ մոռնական անտարբերութեամբ մը միայն զիտեց այն աներեւակայելի ոճիրներու համոտարած շարքը ս. րուն բեմը եղաւ զէս երէկ ամ րոյժ երկիր մը. կիլիկիան. եւ րուն զօհրը եղան բիրաւոր ան-մօղներ, հազարաւոր անչափաճա մանկիկներ եւ շիկնոտ անմեղու-նակ ու փափկասուն հայուհիներ:

Արդեօք ներքին է բազմաառեթեան եզր փնտռել կիլիկիան ոճիրներու ան-ծայրածիր շարքին եւ ֆէրէրի մը զնդակահարութեան միջեւ. ֆէր րի քսակ անհատ մը խառնակեաց եւ զէթ կտակածելի, ասորին կիլիկի-ցին տմբող ժողովուրդ մը, որուն միակ յանցոտքը իր թուրք հայրենա-կիցներուն հոչակած ազատութեան հաւատք ընծայելու միտմտութիւնը եղած էր: Ֆէրէրէ բառաւորով կաս-կածելի դատաւարութեամբ մը մահա-պարտ կը հռչակուի, իսկ կիլիկիցի հայոց թիւնը անոնց իսկ ամբասա-նութեան յանկարծ հուրի ու սուրի կը մատնուի: Ֆէրէրէն դատաւարութիւն մը համաձայն զինուորաց զնդակին կը բռնուի. ասորին ազգի մը մէկ խ-չոր զանգուածը Ատանայի մէջ ինք-նապաշտպանութեան իւր թուր զէնքերը ու միջոցները յանձնելէ եւ ի ներկայ-ութեան Եւրոպացի հիւպատոսներուն եղբայրական համարչներ փոխանակելէ եւ փոխադարձ ուխտեր կնքելէ վերջ. պաշտպանութեան անունով եկող զին-ուորներու դ. ւաղրած հրդհներու բա-րօցներուն մէջ կը խարկուի. կը զըն դակահարուի, հայ կոյսը իր հօր ու մօր, հարսը իր ամուսնոյն ու կնու-րին աչքերուն առջեւ. կը բռնաբար-ուի. կ'անդամատուի. հայ մանկիկը իր մօրը արգանդէն կամ զրկէն խլուելով սուրբնու ծայրը կանցուի. հայ կոյ սերուն մերկ ու արեւնոթաթաւ իրան ներ ատենակներով ու կորգ ու կը կախուի պատերէն վար. եւ այս ասէն քստմնելի ոճիրներուն, սրտա կեղծ յօշոտութիւնն ակնհայտ եւ ակնհայտը եզրը Եւրոպացի բարա

ցեալ անտարբերութիւն մը ցոյց տա-լու հետեւեալ օրը յանկարծ խիստ զգոյշ եւ չափազանց զիւրազրդի ունեցող մը կ'ըզնուորուի. համաշխա-հային պոթկուսով հրապարակ կը խոսէ «Վրէժ» գոչելով:

—Վրէժ, ինչ լաւի համար. արդ-եօք կիլիկիան իր բաւար հաւատա-կանքով ծովացեալ արեւմտ հաւար. կամ աղտոտութեան 30000 անմեղունակ զ. հերուն համար:

—Ոչ, այլ Սպանիացի անխնայ նական ու խառնակեաց ֆէրէրի երկու կաթիլ արեւմտ համար: Ոչ ինչ բարձր մարդասիրու-թիւն է. եւ տեսնել թէ, Կիլիկիոյ երէկի անախընթաց ազգին եւ ան-օրինակ նախնիներ հանդէպ քարա-ցող, լողող պոպանձող սա ընկեր-վարակոտ պնտերն են. փոքս, 2 փութանի եւայլն, որ այսօր լաւ են կրկնորոնեան ճոռմախոսութեամբ մը արդ րութիւն ու գ. դ. փոր պաշտպանելու:

Կեղծաւորներ, աճարարներ, երէկ խաւ եղան եւ մինչեւ այսօր համար կը մնան իրենց երաշխաւորութեան տակ գտնուող թուրք կառավարութեան անհելի ոճրագործութեանց եւ իրք անարգարութեան առջեւ, որ կը գործուի իր մէջ ստուարութիւն ըն կերպակաւորներ պոր. ւնակող (լրա-դրէ) եւ հատակ հոյ ազգին վրայ:

Յ. Պարպիք

ՊԱՆՈՒԿԱՆ ԱՐԶԱՐԱՆՔ

Յունաց պատերաբն. Բշ. օր այցելեց դատակոտն եւ ներքին գործոց նախարարներուն, որոնք անոր յայտարարեցին թէ կառա-վարութիւնը ընտել չգիտի զպշ' առանձնաշնորհումներուն եւ ա-հլցոցին թէ կառավարութեան վերագրուած այս մտադրութիւ-նը միայն առաջ եկած է մա-լոյ վէճերէն, որոնք հանրու-թեան կանկածներ պատճառե-ցին:

Նախարարները աւելի ճիշ' խոսած պիտի բլլային եթէ խոս-տովանէին թէ Պատերաբարան ներու առանձնաշնորհումներ խլելու փորձը բրինք բայց ա-յառաժի հանդիպեցան, Վեր ջապէս երկու նախարարները Տ. Եօաքիմ Պատերաբը ապահով ցուցին թէ կառավարութիւնը

գիւրաթիւններ պիտի տայ իրեն իր իրաւասութիւնները ի գործ գնիլու համար. Պատերաբը ալ իր կողմէ ապահովութիւն տուաւ թէ զինուորագրութեան խնդրոյն առթիւ ամենեւին բողոք չպիտի ընէ: Պատերաբը. Էն սխալարք աչգ. սեռակցութեան մէջ համա-ձայնեք են եւա զինուորներուն մասին ու խառն բնակելու խըն-դրոյն վրայ, որով Յունաց Է Իրան միջեւ օրուան հրատապ խնդիրները կարգադրուած եղան Այժմ լուծելի կը մնայ հայոց Պատերաբին խնդիրը, որ Կիլի-կիոյ կոտորածին բուն թեւատ-րելները պատճելու խնդիրն է:

ԱԶԳԱՅԻՆ

Կիլիկիցի ու քրդերն պ. շտպանու-թիւնը մեր ազգային իշխանութեան գողմէ շատ անկատար է. շատ ս. րուարսը եւ ս. րը ր ազգին ան-գրեւ տալուս են. «Բըւլղաղիոն» զը տեղեկաւայ թէ Պոլսոյ մէջ թուրքի ըտաւ մէջ 8 ս. րուար եւ փառուած են անոնց ինչ կերպով հոն բիւլղաղի մասին կարելի չէ եղած ստոյգ ճանդկութիւն ստանալ. նոյն-իսկ շատին արդարներ սկսած են հոյ թշուառութիւնը շահագործել. Հարկ է որ մեր Ազգ. Պատերա-բարանը կիլիկիցի որբերուն եւ այրիներու պաշտպանութեան գործը աշխրջութեամբ վայէ եւ չը թոյ-լարէ անոնց իր գիտութեանը եւ գաւոր սրտոնութեանը ուր մը եղափոխուի կիլիկիսէն:

—Ատանայի երկու մեծաղոյն ոճրա գործները ի պատիւ Գաւորի եւ Իսան ֆիքրի յաջողուին են սրտասոման փախիլ օգտուելով անշուշտ մէծն-Պիւրք կառավարութեան դիտմամբ աչգ. գ. ցելն:

Կասկած կայ թէ Ձէյթունցիք ծա-նր հայոնաւքի ենթարկուած են զո-տող իողմէ տեղէն անհատական հե-ռագիր չի ստացուի. Ժեռն-Թիւրք կարգաւորութիւնը մտադրած է Ձէյթունը քանդել ու Ձէյթունցիք գրաւել եւ իր տոյս մտադ. ութիւր ի գործ գնիլու համար անելի ոճ րի մը պատրաստութեան եղաւ. կը դտած բլլալը կը թուի այսօր կոմ վաղը հոյ ազգը չոր գուծի մը երկիրը կը կրէ:

—Կիլիկիոյ զանազան կողմերէն

զաղթումի նոր հոսանք մը սկսած է. եւ այս արտագողմը Ձէյթունի մէջ զեղբեր պատահած լլլալու զրոյցին հետեւանքն է:

—Կր. պատուի որ Ազգ. Ժողովը վճռական որոշում մը տայ Ս. Պատերաբի հրաժարականի խնդ-րոյն վասնզի Պոլսոյ մէջ տասնեակ հազարաւոր ստորագրութեամբ հան-րագրութիւններ պատրաստուած են, պահանջող ուժ տալ Պատ. Դարբի պա-հանջներուն եւ վոնտել Դահրիկեանը քաղ. Ժ. ղողմէն. որիչ քաղաքներէ ալ չոյնմաստ հանրագրութիւններ սկսած են հասնել Ազգ. Երեսփ. Ժո-ղովին Ժողովուրդին հրաժարութիւնը շատ լարուած ցոյց կուտան Դաշնակցու-թեան եւ Ազատամարտի ղեմ:

—Կովկասի զաշնակցական պետերէն Եղիշէ Թօփճեան (Երուանդ) սպաննուած է Ի. քերտէն 6 Ժամ հ. րոս Տրապիզոնի ճակրան վրայ:

—Սասունի հարաւային կողմը Գա-պլճօզի մէջ 6 հայապանդ քերտերը ձերբակալուած են:

—Դաղ. Ժողովը իր Դշ. սրաւան նիս-տին մէջ սրոյնց իր հրաժարականը մա-տուցանել Ազգ. Երեսփ. Ժողովին, որ արդէն զանի ձգել տաճաղրուած էր:

—Ռոսական Պազուս թերթը սա տեղեկութիւնը կը հաղորդէ Դաշնակցութեան վառնայի մէջ գումարած համաժողովի մասին
«Համաժողովը քննելով հայոց հարցի փամանակակից դրութիւնը զանազան երկերներու մէջ որոշեց:

1) Ալէն միջոց ձեռք առնել երիտասարդ թուրքերու հետ մի-տքան պաշտպանելու համար Սա-մանսդրութիւնը Թուրքիոյ մէջ
2) Մտնել Ռուսաստանի բոլոր ընդգիմադիր կուսակցութիւննե-րու միութեան մէջ:

3) Շարունակել միաբան աշ-խատանք Պատրկաստանի դիմադիր տարրերու հետ միասին:

Կը խնդրուի Տիկին Վարդու-հի Մանուկեանէ որ խմբագրա-տուն հանդիպի:

ԱԶԳ. ԵՐԵՍՓ. ԺՈՂՈՎԻ

ՎԵՐՋԻՆ ՆՈՍԵՐ

Ազգ. ժողովի վերջին նիստը
իր միջոցով անկողնում թիւններէն
զատ՝ գործնային հաւ ժեռ պակաս
մը, այն է չորսը թէ ինչ բան
պիտի մնայ ժողովին ծոցին մէջ:

Մեր մասին՝ նկատելով որ ժո-
ղովը բացարձակապէս դոմինան-
տէն էր, ինչպէս անցեալ անգամ,
կուտանք միայն եզրակացութիւնը
գէթ մեր կողմէ անխորհրդա-
պահութիւն մը գործած չըլլալու
և աղային շահերուն չլիստելու
դիտումով:

Ժողովը բացառեցաւ ժամը 8ին,
ի ներկայութեան 61 երեսփո-
խաններու որոնց թիւը քիչ յե-
տայ յանգեցաւ 74ի:

Դիտումական գործողութեանց
կարգին կարգացուցանեալ երես-
փոխան Արշակ Գարակէօզեան և
Միհրան Գարաբաղեան էֆենտու
հրաժարագիրները:

Երեսփոխանի պատրիարքական
տեղապահ Տ. Գրիգոր Բ. Վ. Սա-
կրեան գրով մը կը յայտնէր
թէ ամիսէ մը ի վեր ընտրուած
ըլլալուն հակառակ՝ իր պաշտո-
նին չիրար ձեռնարկելու քառս-
րում Վարչութիւնը տակաւին
հարթած չէ գծուելու թիւնները
և այս միջոցին երեսփոխանի մէջ
իրոյց վիճակը կը ծանրանայ:

Այլ ժամարայ քննիչ Յաննա-
ժողովի կողմէ յայտարարուեցաւ
որ քննութիւնը աւարտած և տե-
ղեկագիրը պատասխանով յան-
ձնուած է Բաղ ժողովոյ: Ժողովը
փախաք յայտնեց որ իր յաջորդ-
ներստին այդ տեղեկագիրը կար-
գացուի:

Օրմանեան սրբազանի շննչ
Յաննաժողովոյ 3 ամիս պայմա-
նաւած տրուելոյ, ինչպէս կը
պահանջէր, իր քննութիւնն ա-
ւարտելու և ժողովին բերելու հա-
մար:

Դիտումական ուրիշ մէկ երկու
գործողութիւններէ ետք ժողովը
անցաւ իր օրակարգին սուղին
խնդրոյն որ էր Առնեապետաց
ժողովին տեղեկագիրը ի մասին
Պատրիարքական հրաժարականի
խնդրոյն:

Ժեր ու գէժ երկար վիճաբա-
նութիւններէ վերջ որոնց միջո-
ցին կը յայտնուէր թէ ժողովին
մէջ զօրաւոր հոռանք մը կայ
քաղ ժողովոյ պաշտօնավարու-
թեան շարունակութեանը դէմ,
յսինքն յետոյ մասնաւորապէս Ա-
ռնեապետաց ժողովին տեղեկագիրը
Հ. Արաբեանի էֆ. ի Վառաճա-
պուհ Մանուկեան, Պարգև Փա-
փաշեան, Հ. Խաճատեան, Մ.
Սուրբան, Մ. Կիւրճեան, Ս. Բա-
րսեան, Ս. Ծահրիկեան, Ս. Գա-
րաբեան, Դուրիթ Տ. Մովսէսեան
Գ. Տէրեմիզեան, Ս. Կոստէն

Կան, Վ. Թէքէեան էֆենտիներու
և Տ. Տաճատ քհնյ. փաշտեանի
բացարձակութիւնները ինչպէս նա-
և ներկայացուած զանազան լա-
նաճեւերը որոնցմէ մին ստորա-
գրումը 13 երեսփոխաններէ
Բաղ ժողովին հրաժարելը կը
պահանջէր, քուէարկեց Առնեա-
պետաց դիտումին բերած բանա-
ձեւը:

Սոյն բանաձեւը կառավարկէր
«Ազգ. ժողովը ընդունելով հան-
դերձ թէ Ս. Պատրիարք Հօր հը-
րաժարագիրին տրուած կառավա-
րական պատասխանը բարեացա-
կամ ոգով մը ներշնչուած է և
կը խոստանայ տրդարութիւնը
դործադրել զոհարում չի տար
սակայն Ս. Պատրիարքին պահանջ
ներուն կը յայտնէ թէ կատա-
րելապէս համամիտ է այդ պա-
հանջներուն...» Բանաձեւին
այս մասը քննարկելու ձեռին
չունենալով իմաստը միայն կու-
տանք հոս — ընդունուեցաւ միա-
ձայնութեամբ:

Գաղով բանաձեւին շարունակու-
թեան որ կը ոչէր «կառավարու-
թեան յայտնել այդ պահանջնե-
րը ինչպէս ընտրուելիք 3 հո-
գինոց յանձնարումը մը միջո-
ցաւ՝ տեղի տուաւ բուռն վիճա-
բանութեանց: Բաղ ժողովոյ
կողմէ Ծահրիկեան էֆ. յայտա-
րարեց թէ Ազգ. ժողովին կողմէ
տրուելիք որոշումը Բաղ ժողովը
պիտի ընդունի իր բնական
հաւանութեան քուէ մը և ըստ այնմ
պիտի հրաժարի միջոցառեալ պետ
Գարաբեան էֆ. յայտարարած էր
թէ քաղ ժողովը այդ քուէն տր-
ուելէն ետք միայն — եթէ տրուի
— պիտի խորհրդակցի որոշու-
համար թէ անվտանգութիւն է
թէ ոչ:

— Ժողովը 15ի դէմ 21 քուէով
ընդունեց բանաձեւին այդ մա-
սը:

Հ. Ասատուր էֆ. առաջարկեց,
հակառակ այս քուէին, վստա-
հութիւն յայտնել քաղ ժողովին
ընդհանուր գործունէութեանը
մասին և ժողովը բաւական ծանր
հակասութեան մը մէջ իյնալով,
23 քուէով յայտնեց այդ վստա-
հութիւնը որուն դէմ բուռն բո-
ղաքներ ուղղուեցան:

Ի վերջոյ տանեալ պետ Ջերազ
էֆ. առաջարկեց որ պատգամա-
ւորութիւնը բազմապէս հետեւ-
եալներէն Վարչութեան երկու
ատենապետները Տ. Հմայեակ Եպս-
կ. Ս. Գարաբեան էֆ. — Գեորգ էֆ.
Առնեան և Բիւզանդ էֆ. Բէչ-
եան:

Տ. Հմայեակ եպո խոստացաւ
համալրել իրօն ժողովոյ անդամե-
րը ետ առնելու իրենց հրաժա-
րականները եւ գործակցելու հա-
մար Վարչութեան:

«Հայրենիք»

ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ՎԻՃԱԿԵՆ

Երիզէն ստացուած նամակէ
մը կը քաղենք հետեւեալ տա-
ղերը:

«Վստահ եղէք որ սահմանա-
դրութեան հռչակումէն ապին
զգալի կերպով բարափոխուած է
մեր երկրի քաղաքական և տըն-
տեսական կենցաղը:

Բիւրո աւագակներէ կամ հո-
սակներէ ազատ է յարձակու-
ինչքի ստացուեցք յափշտակու-
թեան հային իսպառ առաջին
առնում է: Իսկ գաղով նիւթա-
կանի մեծ տաքնապ կը տիրէ առ-
ևտրական հրապարակի վրայ ամ-
էն տեսակ ապրանք դիները
սղած են ցորենին դինը 5 6 ոս-
կի կը յանգի: Աւերող երեք տա-
րի է որ այդ սոսկալի սղութիւնը
չըլնաւ կընէ:

«Ուրախութիւն լուր մը տամ
ամսոյս սկիզբները Բէմախցի
Թահիր փաշան մեռաւ այս հա-
կասահմանադրական երեւելին
կորուստը բոլոր հայերը և թուր-
քերը ուրախացուց: Անոր մահու-
ան գլխաւոր պատճառներէն մին
հետեւեալն է. երդնկայի մարա-
ջախտը քանի մը վաշտ զորքով
Տերսիմը նուաճելէ յետոյ վերա-
դարձին յիշեալ Թահիր փաշան
Պօլիս դրկելու պիտի աշխատէր:
անկա կառավարութեան այս նը-
պատակին տեղեկանալով մտա-
տանշուած կ'սխալածահար եղաւ:
Արդէն մեզ կեղեքսղը այս մար-
դըն էր:

Հայերուն զինուորագրութիւ-
նը կը կատարուի քաղաքէս 84
հայ երիտասարդներ զինուոր
կըլլան կոր:

Քաղաքիս վաճառականներէն
Սարգիս էֆ. Տէր Ստեփանեան
100 ոսկի յանձնած էր ջորեպան
Մէմէտին Բէմախ տանելու համար
ճամբան Ղըզըլ եղը կոչուող տե-
ղերը քիւրտ աւագակներ կը սպ-
տնեն Մէմէտը և կը կողոպտեն,
կառաւարութիւնը մերձակայ Պը-
րաստիկ գիւղէն ծանօթ աւագա-
կապետ քիւրտ Մըրթօն և Ղորճի
Հասանին տղան բռնելով
կը բանտարկէ ու սոսկալի կը
ծնծէ: Այժմ քիւրտերը սարսա-
փահար եղած սկսած են զիրար
մատնել նոր ձերբակալութիւններ
կըսպըռուին Բիւլլի քիւրտ աւա-
ղակն ալ խստիւ կը փնտռեն: Կա-
ռավարութիւնը եթէ այս ըն-
թացքը շարունակէ այս կողմերը
ապահովութիւն կը հաստատ-
ուի:

Աս ալ աւելցնեմ որ այս ուա-
ղակները բազմութիւ հայերը ըս-
պանած էին, բայց աղաւ կը
չըլնէին այժմ երբ թուրք մը
սպանուեցաւ կառավարութիւ-
նը իր ուժը ցոյց տալ սկը
սաւ:

ՀԱՅ ՄԱՐԴԱՆ

ԱՆԻՍՏԱՆԻ ՑՆՆԵՐ

Մեր թղթակից մէկը հրապա-
րակի վրայ գրեց լրագրական
թղթակիցներին կամ գաւառական
աշխատակիցներին վարձարու-
թեան հարցը:

Այդ առիթով մենք ստացանք
թեր և գէժ կարծիքներ, որոնք
տպելն են «Մշակում» և կը տըպ-
վեն հետզհետէ:

Ուսմը համակրութեամբ են
վերաբերվում այդ առաջարկու-
թեան և գտնում են, որ մեր
մասովը շահագործում է գաւա-
ռական թղթակիցներին, ձերթա-
բար օգտվելով նրանց աշխատու-
թիւնից: Ուսմը, ընդհակառակը,
վաղաժամ են համարում այդ առ-
աջարկը, գտնելով, որ հայ լրա-
գիրները անկարող են տալ վար-
ձատրութիւն, որ նրանց նիւթա-
կան գրութիւնը, առանց այն էլ
խախտու և երբեմն, աւելի եր-
բում և խախտու կը դառնայ,
աւելացնելով դիֆիցիտների քա-
նակը:

Մենք ևս մեր կողմից կը կա-
մենայինք մեր կարծիքը յայտ-
նել:

Անտորակայ, գաւառական
թղթակիցներին և աշխատակից-
ներին վարձատրելու միտքը ար-
ժանի է ամենայն համակրութեան:
Ամեն մի աշխատութիւն, լինի
նա գրական թէ այլ, պէտք է
վարձատրվի: Ամեն մի լրագիր
կամ խճագրութիւն, որի դիտա-
ւոր նպատակը առևտրական չէ,
որ չունի մերկանտիլ ձգտում,
այլ որի գործունէութիւնը գա-
ղափարական է, պէտք է ձգտէ
վարձատրել իր թղթակիցներին
և աշխատակիցներին յատկացնե-
լով դրա համար այն դուստարը,
որ կաւելանայ լրագրի անհրա-
ժեշտ ծախքերը (պագրութիւն
թուղթ պոստ և այլն) կատարե-
լուց յետոյ:

Բայց հէնց հայցն էլ դրա մէջ
է հայ լրագիրը կարողանում է
ծածկել իր անհրաժեշտ ծախքե-
րը և աւելացնել մի գու-
մար:

Նրանք, որոնք մօտ ծանօթ են
հայ մամուլի անցեալին և ներ-
կայ վիճակին, նրա տնտեսական
դրութեան, նրանք, որոնք մօտ
են եղել կանգնած լրագրական—
հրատարակչական գործին, կա-
րող են վկայել, որ հայ մամուլը
այդ կողմից աշխարհի ոչ մի ազ-
գի կամ երկրի մամուլի հետ
նմանութիւն չունի:

Հայ լրագրի եկամտի գլխաւոր
և միակ տեսակին, ապահով աղբիւ-
րը բաժանող գագրութիւնն է:
Ճիշտ է, կայ և հատաժամառու-
թիւն, բայց հատաժամառութիւ-
նը մեղանում այնպիսի պայման-
ներին մէջ է զանվում, որ նա

ուղղակի վնասում է և սպանում է նոյնիսկ բաժանորդագրութեան գործը: Արդ, հաշված է որ բաժանորդագրութեան խնայողությունը (10 ր.) հազիւ բուսկան է ծածկել միայն պատի, թղթի և տպագրութեան ծախքը ամէն մի բաժանորդի համար: Հետեւաբար եթէ Մշակչի նոյնիսկ կրկնապատիկ թւով բաժանորդներ ունենայ, քան ունի այսօր, դարձեալ խմբագրութիւնը իր տրամադրութեան ներքոյ չի ունենայ աւելի ք. գումար: Եւ վերջապէս, ոչ մի երկրում լրագրութեանը լրեսց գոյութիւնը չեն պահպանում բաժանորդագրութեամբ:

Վեցրէք որեւէ մի երկիր, և դուք կը դիտէք, ոչ այդտեղ մասուր իր գոյութիւնը պահպանում է իսկ շատ լրագրութեան հազին հարստութիւններ են դիտուում բացառապէս յայտարարութիւնների միջոցով, Այնպիսի լրագրութեանը ինչպէս «Ն. Վ. Վ.», «Բուս. Ս.», «Տան», «Ֆիգարո» և այլն իրանց ահագին ֆինանսական բարգաւաճումը պարտական են միայն յայտարարութիւններին: Եւ նրանք հնարաւորութիւն ունին առատորէն վարձատրել ամեն մի տող, որ տպւում է իրանց թերթում:

Բայց հայ թերթը, հայ մամուլը յայտարարութիւն չունի և այդ բանի մէջ ամենամեծ մեղաւորը ինքը հայ հասարակութիւնն է:

Հայ հասարակութիւնը հայ թերթերին յայտարարութիւն չէ տալիս: Հետեւեցէք ռուս թերթերին: Բագուում, Թիֆլիսում, Նոյնիսկ Մոսկվայում և Պետերբուրգում, և դուք կը տեսնէք, որ բոլոր նշանաւոր հայ առեւտրական, նախարարական, արդիւնաբերական ֆիրմաները, գործարանները բանկերը, իրանց յայտարարութիւնները, հաշիւները ուղարկում են տպելու ռուս թերթերում, և ոչ մի հայ թերթի մէջ այդպիսի յայտարարութիւններ դուք չէք տեսնի: Այդ հայ ֆիրմաները բանկերը տարեկան 4-500 ր. են ծախում ամեն մի նրա յայտարարութիւնների և լէկլամի համար և սակայն խնայում են 2 5 րուրդի տալ հայ լրագրում ոչ ոյն յայտարարութիւնները տպելու: Մահճան յայտարարութիւնները նոյնիսկ հայերը տպում են աւելի մեծ ծախսով և քանակով ռուս թերթի մէջ:

Անշուշտ, մենք սրանով ամենեւին չենք ասում, թէ չը պէտք է յայտարարութիւն տալ ռուս թերթերին: ոչ մենք միայն կամենում ենք հաստատել այն փաստը, որ հայ թերթը զրկւած է եկամտի ամենագլխաւոր աղբիւրից:

Քանի որ այդ դրութիւնը կը շարունակվի, ոչ միայն Մշակչի,

այլ որեւէ մի այլ հայ թերթ անկարող կը հանդիսանայ մտածել գաւառական աշխատակիցների և թղթակիցների վարձատրութեան մասին:

«Մշակչի» փորձից վերջին տարիները մտցնել հոնորարի սխառէմը գէթ փոքր ծախսով ծախսելով տարեկան 3-4 հազար րուրդի և սակայն, ամեն տարի դուրսացած գէթիցիտի մեծագոյն մասը կազմում է նրա այդ նոր քայլը:

Սկզբունքով համակրութեամբ սղջունելով թղթակիցներին վարձատրելու միտքը, պէտք է նկատենք, որ այդ մտքի իրագործումը կախում է միմիայն հասարակական վերաբերման քից գէպի հայ թերթը:

«Մշակչի»

ԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ ՀԱՄԵՐՈՅԻՆ ԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Պատկան թերթերէն մէկ քանի մէջ կարգացինք այն կարեւոր ու հանրային շահերու և իրաւունքների պաշտպանութեան տեսակետով գերադասուող օգտակար ձեռնարկի մասին, որով թերթահայ իրակոնութեան մէջ գործող կուսակցութիւնները Հնչակ. Դաշնակ. և վեր Հնչակեան իրարու բարեկամորէն մօտեցաւ: Պարտաւորութիւն ու առանց յետին ու վնասակար մտքերու հասկնալու և հայ դրականութեան մէջ համերաշխ գործակցութիւնով իրենց նպատակին հետապնդելու համար մասնաւոր ժողով կը գումարեն Պոլսոյ մէջ իւրաքանչիւրը իր պատգամաւորը շերտելով:

Ամէն կասկածէ վեր է որ առանց դիւանագիտական շարժումի երեքէն և ոչմէկը պիտի չաղի արմատ ձգել տեւական կերպով հայ ժողովուրդի մէջ, եթէ ամեն մէկը շարունակէ գործել այն ուղղութիւնով ու մղումներով որով մինչև հիմա գործում են, սահմանադրականապէս ազատ թուրքիայի մէջ հայերը իրենց ուղիւ, մտային ճարպիկ, մրցող յարմար լող ժողովուրդը մը ըլլալուն բերմունքով սահմանուած է կարեւոր դերք մը դրաւելու ուրիշ բոլոր ցեղերու վրայ և այդ դերքը ձեռք բերելուն համար անհրաժեշտ է զայն առաջնորդել բոլորովին անպակ նաւու մը պէս որ քանի մը տխուր նաւաւարներու սնդորձութեան յանձնուած է ապահով, մտաւորապէս, բարոյապէս ու տնտեսապէս նախաձեռնի ու ինքնաշարժ հանգրուանի

մը: Անցեալին մէջ դործող հայ յեղ. կուսակցութիւններու պատճառած անսահման աղէտը * դաժնութեան սուրի մը պէս պէտք է կոնգնած լինի անձնիլը կուսակցութեան գլխուն և մզէ պայն աւելի օգտակար գործելակերպ ընտրելու, երբ հիմա բոլորովին այլ են քաղաքական պայմանները թուրքիայի մէջ:

Մենք մեզ չխաբենք թրքահայ ժողովուրդը ստուար մեծամասնութեամբ ոչ միայն նիւթական տարապայտան անձուկ ու աննախանձելի վիճակի մէջ կը գտնուի այլև զիտակցական ուժի սեռակէտով ալ միտաբանութեամբ քաջաթեան վրայ չդառնալիք երեք մանուկ մը պարզապէս զոր կրթել բարձրացնել ինքնաճանաչութեան անտեղիտուի ուժով յերշնջել պէտք է, զայն սխալ թէմաթիկն անաղել աշխատութիւնով և այլ օհոսակէտով իրարու հակառակ նպատակ, սկզբունք ու գործելակերպ ընտրած կուսակցութիւններու գործունէութիւնները վաննք մարտելի ընելու և իրենց հետեւորդներու թիւը ստուարացնելու միակ դրդապատճառով, երբէք բաղձացուած հետեւանքները չպիտի արտադրեն և ընդհակառակն տպէտ ու անդիտակ ժողովուրդի միտքը այն տեսակ խառնաշփոթ ոչ գործնական ու անբաւարար գաղափարներու հստկութիւնով պիտի լեցնեն, որ յետոյ զանոնք վտարելու և անոնց տեղը բոլորովին նոր օգտակար կեանքի մէջ նախաձեռնութեան ոգին հըրւահրող գաղափարներ մտցնել եթէ ոչ անկարելի, գոնէ չափազանց դժուար պիտի լինի:

Ահա թէ ի՞նչու կուսակցական համերաշխ գործակցութիւն հարկ անհրաժեշտ է

(*) Զոր արձանագրել անաշու եւ ուղղամիտ պատգարիներ կը վերաբերի:

Լեօն

Թ Ո Ւ Ի Ր Ք Ի Ա

Երգիկայի մէջ, անպատիւ տուելի մը մէջ՝ Հազար տուել մէկը իր ընկերներէն Հայ մը սպաննած է: Ոճրագործը ձերբակալուած է:

— Երգի մի մէջ, հանրատուններէն մէկուն մէջ, ոտտիկան Մէհմէտ սպաննւ է Հասանի տղան Մէհմէտը:

— Առկէ Լուրը օտմ. թղթատարութեան միջոցով օտար երկրիցի դրկուելիք միտքներու համար մաքսատուրք պիտի առնուի:

Սերաստիայի մէջ օգտաշատ անձրեւներ տեղացած են:

ԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ, միջնորդութիւն, պայմագամի օգնականութեան պաշտօնի վրայ գոյություն ունի արտադրութեան, անհատի անհատի որ Միլիթի իրաւարական վստախանքի չընտելուարտ են անհատը որ կարողութիւն ունի անհատը ընտելուելով ելիւստական նա:

խտարարութեան մէջ գոյություն ունի պարագայ

պաշտօններու պիտի կ'ընեն: ՏԻՏԼՈՍՆԵՐՈՒ ԵՒ ԴԻՐԸ — Նախորդ շրջանի միջոցին գործածուած պաշտօնական տիտղոսներու ջնջման համար նախարարաց Խորհուրդի կողմէ որ եւ է օրոշում տրուած չըլլալ ան, նպարքաբ բոլոր նախարարներու ծանոյց որ այդ տիտղոսները պահպանուի:

ԿԱՆԱԿԱՆ ՀԱՆՈՒՆՆԵՐԸ: Սիրողի Դամպելի ապարակին մէջ Հէլլաճի Հասանը սպաննող Հազարի Մորոյի եւ իրիայի համար արձակուած մահուան վճիռ երբ կայ: Իրատեղ վաւերացուած ըլլալով Սիրողի մէջ ամբի օր այդ դատապարտեալները կախաղան հանուեցան:

ՀԵՐԻՔՈՒՄ. — Սուլթանին իզմիտ երթալու լուրը պաշտօնապէս եւ բացարձակապէս կը հերքուի եւ կ'ըսուի թէ այդ մասին որ եւ է օրոշում տրուած կամ զեկոյց եղած չէ:

Ճամբորդ Եթեմէ հազիւ ելէր վրայարձած ըլլալով, իմ բացակայութեան Իրաւունքի վերջին թիւիւն մէջ սպրդած բաղմամբի սխալներու մասին մեր ընթերցողաց ներողամտութիւնը կը խղթմեմ:

Յ. Ֆուրկեր

«ԲԱԶՄԱՎԵՊ»

Կր բովանդակէ Ողջային-Բաւաւիրական-Գրական-Պատմական-Կենսագրական և այլ յօդուածներ:

Իր նպատակն է բարձրացնել Հայ ժողովուրդի միտքը Գեղարուեստով, Գիտությամբ, Իւր Անցեւորից և Ներկայից լիւրի գիտակցութեամբ:

«Բազմավեպ»-ը իր Բանասիրական բաժանին հետ պիտի զօրացնէ Գեղարարական բաժինը՝ զեղարուեստական նկարներով եւ գրական ընտիր յօդուածներով եւ ի հարկին իր սովորական ծաւալին վրայ պիտի աւելցնէ 16 էջ, որպէս զի կարեւոր երկու շաբաթն անգամ մը հրատարակուի 32 էջերով:

ԲԱԶՄԱՎԵՊԻ ՆՈՒՄԵՐ. — Անոնք 1909 Դեկտեմբեր 1/14-էն առաջ կը բաժանորդագրուին: Երկրորդ միտքամայն 10 ֆր. — 4 րու. պիւր. — 2 տոլար. — 50 դանկան: Իբր նուէր պիտի ստատանան 2 ֆր.: արժեքութեամբ գիրք մը (Բաժանորդագրաց կը յղենք գրոց ցուցակը):

Դիմել

Rédaction de la Revue «Basmavep» Venise (Ita.)

Ո Ր Ե Ա Դ Ր Ո Ւ Ի Ն

Ուրուցիչ մը պատրաստ է դիւրամատչելի պայմաններով շաւաւանդել Անգլերէն, շատ կարճ ատենի մէջ խօսի, գրել սորվեցնելու յանձնառութեամբ:

Դաս առնել փափաքողք թող դիմեն Հայկական Ընթերցարան

Հ Ա Վ Ա Տ Ի Ս Ա Ր

ԹԻԻԻԲԻԻԼ

Պապը Ալեքսանդր Բուսի Պատրիարքարանը իւն օլան մէտէլէրի հալլ օլունտու, բաթրիք Եօաքիմ սրբազան տախիլիյէ վէ առիյէ նազըրլարը իւն սօն միւլագաթընտա առքէրիէ մէտէլէրիտէ միւթապըզ գալմը տըր, Եանի խրիսթիան տաքէրլէր իսլամլար իւն քարըըզ օլաճաղլար:

Ֆագութ նազըրլար տախի Բաթրիքհանէլէրին իմթիաղլարընա բէայէթ իթմէք վէ Պատրիարքարըն րուհանի վէճիւմիւնի վաղիքէլէրիտէ սուհուլէթ վէր մէք վատ էլլէմիլէր տիւր:

Շիմտի պիղիմ պատրիարքըն իսթիֆասը մէտէլէրի, Եանի Ատանա գըրկընլարընը լէշլիգ-ճիլէրի օլան պէօլիւկ մէմուրլարըն Եէնիտէն լիսթը մուհտէմէլէ ալընմալարը մէտէլէրի գալմը տըր:

Պապը Ալեք Բուսի Բաթրիքի իւն ուղլաշմաղլէ պիղիմ Պատրիարքըն իտտաասընա գարըն կէլմէք նիլէթիտէ կէօրիւնիյօր, միւնէլ գատիմ օսմանլը բօլիթիգասը պու լիարդտա ճէրէան իթմիլ տիւր, խասմին պիւրի իւն ուղլաշմաղ տիկէրիլի լիւրէլէմէք իւլիւն, Չօթէն Ատանանըն էն պէօլիւկ ճանիլէրի իհօան Ֆիթիլի վէ Ապտիւլ Գատիլի գաշըրմը օլմաղլէ, անլէրի Պատրիարքըն լիապիպիտէն գուրթարմը տըր:

—Իլլիթիտէ հայտուտըզլարը իւն շէօհրէթ պուլմուշ օլան Չազըրմալը լիւրք ասքէրի վէ արնալուտ պաշըպօղուզլար իհաթէ իտէրէք իթի սաալթ շէաթտէն վուրուշտըզտան վէ 8-10 քիլի լիւլէթիւթ վէրտիքտէն սօնրա հայտուտը րէթիլէր իւն պէպրիւր գաշըրմըլար:

—Սուլթան մայլէթիտէ Սատըրաղամ վէ պահրիէ իտըըր պուլընարաղ իլլիթի միւթիլէտճի հէն հարէքէթ էթմիլ օլտըղընը վէ օսմանլը տօնանմասընը Չէքմէճէ աշըգլարընտա լիւլաշա իթտիլիլի Սթանալ կողէթլարը Եաղիօր:

—Ամբրիքատօն Սթանապօլա կէլուպտէ Եանլարընտա րէվօլէրլէր պուլընտըր սէպէպլէ հիւքիւլէթտէն մուալիէլէ օլունտու 15 իսթիլէթիւթ մէտէլէրի հալլ օլունտու Մէլիւն

օլմայան րէվօլէրլէր սահիպլէրիւն վէրիւմիլ տիւր:

—Օսմանլը իթթիհատ գօմիլիթէսին Սէլանիքտէ իճթիւմալտէն սօն գօնկրէսին գարտը իւլըրէ, պուլման սօնրա Գօմիլիլէ օրտու պէլիլիտէ հիլ պիւր միւնասիպլէթ օլմայաճաղ, Գօմիլիթէն զիւպլէրիտէն ասլա զապիթան գապուլ օլունմայաճաղ, իշպու գարտը զապիթէր տախի լիապիպ իտէրէր, զիւպլէրտէն իսթիֆա իլմիլ տիւրլէր, վէ պուլմուլէ պէրապէր գալպէն գօմիլիլէ պիւրիլիթտէ օլտըզլա, րընը վէ վաթանա վէ սահմանադրուլիւնա էկէր ուֆագ պիւր լիւլէրէք զուհուր իտէրիտէ ճանլարընը ֆէտա իթմէլիէ հազըր պուլընտըղլարընը պէլտն էլլէմիլէր տիւր:

Քէզա պուլման սօնրա օսմանլը իթթիհատ գօմիլիլէր հիւքիւլէթ վէ ասքէրիլի իլլէրիտէ գարընմայաճաղընը իլան իթմիլ տիւր, Մալիւմ օլտըզը իւլըրէ, վիւքէլա վէ օրտու գօմանտանլարը վէ էրքեանը հարպ աղալարը օսմանլը գօմիլիլէսին աղալարընտան լիւլէրի վէ լիալիլ օլունմուշ օլմաղլէ, զալըր գօմիլիլէ նալ իւն տէվլէթիլ իլլէրիտէ միւտալիլէ իթմէք մանէսլ օլաճաղ րըն:

—Ենիէն աղալընտան տօլարը ալընան սօն հալալտիլէր լիւրք լէրէ մէտէրիլիլալալ տըր, Մէլիլուր սէրկէրա Սալիտ իտիլիս կէօնա պուլման սօնրա օսմանլը հիւքիւլէթիլէ գարըն ալլէլիլալտան վաղ կէլէճէք, ասը գապիլէլէրի հիւքիւլէթի մէշընլէթի օսմանիլէ իթաալա տալլէթ իտէճէլ իմիլ, ֆագաթ պուլ իւրտմէթէ մուգապիլ օսմանլը հիւքիւլէթի Արապ միլլէթիլէն նէ Եսլտա վալալար իթտիլի պիւրիլիլմէյօր րէսմի հալալտիլալալ կէօրէ Արապ աղլար լիւրք ասքէրիլէրիլ զարպընա տալանալալալ պիւթաթա վէ պաղըրտըր գաշմալա մէճալըր օլմուշլար:

Տ Ա Ւ Ի Լ Ի Յ Է

Ելլէլիթի րաղար կիւնիւ շէհրիմիլտէ Ենիէպլէրէ գարըն տալլէթ օլունտան միլիլիլ գաթիլէն սէմէրէսիլ գալմը տը, Մէքիւր միլիլիլիլ լիւլէթիլիլ վէ րէյրօր պուլմուլէն Գօլլէթ նալ լիւրգիլիլ շարէվարի լիարընտա լիւլէլիլ իթտիլիլ սէօղլէր ման, լիարգ վէ հուրղաթա մուսալիլիլ օլաղլէ, սամիլըն էքօէ

րիոն քէմալը նէթրէլիլէ սալօնտան շըդմըն րաղլար, պաղըրալ իսէ պէլէտիլէ րէյիլիլէ մուրաճալիլէ Երմէնիլէր իւլէրիլէ աղըր րաթէնթ վէ սալիլ վէրկիլէր Եիւլէլիլէք արղուլարընը պէյան իթմիլիլէր իսէտէ միւրաճալալարը սէմէլէսիլ գալմը տը, Քէզա մէքըրլար միլիլիլիլ լիւլէթիլ զօմիլիլիլ իթտիլի Պուլկարիլալ քիւր կէթիլէ, Եօլլէ պիւր իլլէ լիւլէպիւս իտէմէլէճէք, լիւլիլիլ պէյանիլէ իսթիֆա իթմիլ տիւր:

Մէքուլ Գալլէթ միլիլիլտէ Երմէնիլ միլլէթիլէ գարըն ալէնէն պիւր լիալըմ իթթիլալար իթմիլ վէ միլլիլիլ նալմուսընա խալէլ կէթիլիլ իլլիլալտա պուլմուլէն շ օլտըղընտան տօլարը շէհրիլիլ լիալ, խորհուրդըն մէքուլը տալալալ վէրմէսի պէլէնիլիլյօր:

Մ. Բօքուրօր Գալլէթի հուրընընա շաղըրուպ անըն շու Եօլըր հայէքեաթընտան տօլարը լիալգիլ իթմիլ տէնիլյօր:

Ի Ո Ւ Ս Ի Ա

1905 տէ Պագու շէհրիլտէ լիւրլէրիլիլ Երմէնիլէր իւլէրիլէ հիւքիւլէր վէ հիւքիւլէթիլ լիւրքիլէր է սուհուլէթ վէրմիլ օլմաղ վաղաաղընտան տօլարը զապիլիլ վէ սալիլ մէմուրլարըն մէսուլիլիլիլտէն նալիլ միւտալիլ ումուլէլիլ լիարաթընտան իղամէ օլունտան տալալ կէլէն կիւն Պագու մահքէմէսիլտէ րուլէթ օլունտու:

Չապիլիլ գօմանտանըն վէ պիւր գալլ քիւրիստալարըն լիարաթ կիւրիլիլ վէ մէսուլիլիլ լիւլէպէյիլ օլունտալալ, զապիլիլ գօմանտանը Տէմէնսքի վէ իսթիլիլ 16 ալ վէ 3 քիւրիսթալ սէթիլէր ալ մահպուսիլիլ մահքիւլ իտիլալիլ:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՊԱՆԻՈՒ Ե ՃԱՃԱԿԱՆ

Փոլոց Մարիս Լուիզա №26

Սօֆիայի առաջնակալ գաղտնայիլ վրալ գտնուալ ալա հիւրանսը իուր Գալալալ կահալորուալ նոյնպէս Գալալալ րանը արեւելեան և արեւմտեան ընտիր և րաղլապիլ կերալ կուրնըրով օճալալալ ըլլալով ալէնալիլ սիկալալալիլ Երուլ հանգիստ և զոհաղու տալու վիճակիլ մէլ կը գտնուիլ: Գիլիլը շալիլալ, սպասարկուլիլ մեծ խնամքով:

Թորոս Ներսիսեան

ԹԻԻԻԻԲԻԻԼ

Table with 3 columns: Item name, Quantity, Price. Includes items like Պոլիս, Սրապ, Սրիւ, etc.

ՊԱՐԱՆ ԲԱՆԵՐԵՐ
ԵՐԱՆԻՆԻՆ ԵՐԱՆԻՆԻՆ ԵՐԱՆԻՆԻՆ
Հարապիլիլ Երուլ Երուլ Երուլ
Հարապիլիլ Երուլ Երուլ Երուլ

ԾԱԽՈՒ ԳԻՐԲԵՐ
«Ի ր ա լ ու լ ք» ի խմբագրա-
տունէն կարելի է ստանալ
Դրալիլ Երուլ Երուլ Երուլ
Դրալիլ Երուլ Երուլ Երուլ

Издатель: X Курбегянъ
«Իրաւունք» — Վաղարշապատ